

Η σταυροαναστάσιμη πορεία της Μετανοίας

Ένα κλασικό παράδειγμα αγιότητας, το οποίο προέκυψε μέσα από την διαδικασία της μετανοίας, παρά τον όγκο και το μέγεθος της αμαρτίας στον πρότερο βίο, προβάλλει σήμερα η Εκκλησία μας, αδελφοί μου, στο πρόσωπο της Οσίας Μαρίας της Αιγυπτίας. Το παράδειγμά της προβάλλεται και προτείνεται, σύμφωνα με τον ιερό Συναξαριστή, *«προς διέγερσιν των ραθύμων και αμαρτωλών εις μετάνοιαν»*¹.

Από τα δώδεκα έως τα εικοσιεννέα χρόνια της έζησε βίο αμαρτωλό, χρησιμοποιώντας την σάρκα της ως μέσο βιοπορισμού, παρασύροντας τόσο τον εαυτό της, όσο και πλήθη ανδρών στην ακολασία και στην απώλεια. Κάποτε, από περιέργεια, θέλησε να επισκεφθεί τα Ιεροσόλυμα και να συμμετάσχει στην εορτή της Υψώσεως του Τιμίου Σταυρού, μαζί τους πολυπληθείς προσκυνητές. Καθώς, όμως, επεχείρησε να εισέλθει στον Ναό της Αναστάσεως, ένιωσε μία υπέρλογη και αόρατη δύναμη να την εμποδίζει, την στιγμή που το πλήθος κινούνταν ανεμπόδιστα. Το γεγονός αυτό τη συγκλόνισε και την οδήγησε στον να κατανοήσει ότι η εμμονή στην αμαρτωλή ζωή της ήταν η αιτία για την οποία στερούνταν την Χάρη και την αγιαστική δύναμη του Θεού. Γι' αυτό και μετανόησε με συντριβή καρδιάς και αποχώρησε από τον κόσμο, ασκήτεψε στην έρημο του Ιορδάνου, επί σειρά δεκαετιών, μη βλέπouσα τα πρόσωπα των ανθρώπων, μόνη ενώπιον του Θεού, κλαίουσα και μετανοούσα για την πρότερη έκλυτη και αμαρτωλή ζωή της. Αξιώθηκε δε οσιακού τέλους, λαμβάνοντας ως επισφράγιση της μετανοίας της, το Σώμα και το Αίμα του Κυρίου, από τα χέρια του Οσίου ασκητού Ζωσιμά.

Ο βίος της Οσίας Μαρίας της Αιγυπτίας, μετά την μεταστροφή της στην ζωή του Χριστού, νοείται ως υπόδειγμα μετανοίας για κάθε άνθρωπο που αντιλαμβάνεται την πτωτική κατάσταση της ψυχής του ως πνευματική ασθένεια και επιζητεί το έλεος του Θεού για την θεραπεία της. Αυτή η πορεία της μετανοίας, στη συνείδηση της Εκκλησίας είναι σταυρική και αναστάσιμη. Είναι Σταυρική γιατί προϋποθέτει τη δύσκολη, μα και σωστική απόφαση της ενδοσκόπησης, της αυτοεξέτασης, του αυτοελέγχου και της αυτομεμψίας. Ο άνθρωπος της εποχής μας, που καλείται σε διαρκή εξωστρέφεια, που απογυμνώνεται από κάθε είδους πνευματικότητα, που ναρκισσεύεται διαρκώς στο κάτοπτρο των εφήμερων επιτυχιών του και αυτοπλανάται από την παραζάλη της πλασματικής παντοδυναμίας του, δύσκολα

¹ Τριώδιον, εκδόσεις «Φως», σελ. 338

κουτά μέσα του, δύσκολα αφιερώνει χρόνο για να τα βρει με τον εαυτό του, αρνείται να αναμετρηθεί με τα πάθη του, να σταθεί, ενώπιος ενώπιω, με το επηρμένο εγώ του.

Ταυτόχρονα, όμως, είναι και Αναστάσιμη, γιατί η απόφαση της ριζικής αντιμετώπισης της εσωτερικής πλάνης, αναδεικνύει τον όντως άνθρωπο, τον πλασμένο για τα υψηλά, για τα πνευματικά, αποκαθιστά την εσωτερική ειρήνη και οδηγεί στην συμφιλίωση με τον Θεό και τον συνάνθρωπο.

Αυτή η διαδικασία είναι διαρκής και όχι στιγμιαία. *«Δεν είναι μια παροδική συντριβή από τη συναίσθηση διαπράξεως κάποιας αμαρτίας, αλλά μια μόνιμη πνευματική κατάσταση, που σημαίνει σταθερή κατεύθυνση του ανθρώπου προς τον Θεό και συνεχή διάθεση για ανόρθωση, θεραπεία και ανάληψη του πνευματικού αγώνα. Μετάνοια είναι το νέο φρόνημα, η νέα σωστή πνευματική κατεύθυνση που πρέπει να συνοδεύει τον άνθρωπο μέχρι τη στιγμή του θανάτου. Μετάνοια είναι η δυναμική μετάβαση από την παρά φύσιν κατάσταση των παθών και της αμαρτίας στην περιοχή της αρετής και του κατά φύσιν, είναι η τέλεια αποστροφή για την αμαρτία και η πορεία επιστροφής στο Θεό»²*

Απόληξη αυτής της πορείας της μετανοίας είναι το πετραχήλι του πνευματικού, η ευλογημένη στιγμή της συμμετοχής στο Ιερό Μυστήριο της Εξομολόγησεως, στο οποίο οφείλει ο άνθρωπος να οδηγεί τα βήματά του, κάθε φορά που νιώθει το βάρος της αμαρτίας και της πτώσης να ανακόπτει την διαδικασία της πνευματικής του ανόδου, την είσοδό του *«στην αποκαθαίρουσα κολυμβήθρα της πίστεως, της ταπεινώσεως, της συντριβής καρδιάς»³* Μετάνοια χωρίς εξομολόγηση δεν υπάρχει, αλλά και εξομολόγηση δίχως μετάνοια δεν υφίσταται. Μπορεί η εξομολόγηση να *«είναι κάτι επώδυνο, αλλά σώζει. Αναπόφευκτα, όποιος δεν έχει ζήσει τέτοια ριζική αποκοπή από τον προηγούμενο εαυτό του, δεν έχει ξεκινήσει ακόμη να ζει εν μετανοία. Είναι αδύνατον ένας άνθρωπος να αρχίσει την διαδικασία της κάθαρσης του εαυτού του, σε όλους τους τομείς, χωρίς να έχει περάσει από αυτό το καμίνι»⁴*

Πορευόμενοι, αγαπητοί μου, προς τα Άγια των Αγίων της Μεγάλης Εβδομάδος, ας ακολουθήσουμε κι εμείς την σταυρική πορεία της μετανοίας, που βίωσε μαρτυρικά η Οσία Μαρία η Αιγυπτία, προσεγγίζοντας τα ιερά γεγονότα, με τρόπο βιωματικό και εμπειρικό και όχι επιφανειακό. Τότε η Ανάσταση του Θεανθρώπου θα είναι η απαρχή για την προσωπική μας ανάσταση και την εν Χριστώ αναγέννησή μας. ΑΜΗΝ!

² Ανέστης Κεσελόπουλος, «Πάθη και Αρετές», σελ. 82

³ Άγιος Ιωάννης της Κροστάνδης, «Η μετάνοια και η Θεία Μετάληψη», σελ. 112

⁴ π. Σαραφείμ Ρόουζ, «Η ζωή και τα έργα του», Τόμος 1^{ος}, σελ. 178